

Lähettäjä: Muhonen Riitta Lapin hyvinvointialue <Riitta.Muhonen@lapha.fi>
Lähetetty: keskiviikko 26. maaliskuuta 2025 18:47
Aihe: Lapin aluehallituksen kokoustiedote 26.3.2025

Hei!

Alla on Lapin hyvinvointialueen aluehallituksen kokoustiedote 26.3.2025 pidetystä kokouksesta.

Lapin hyvinvointialueen talous on kääntymässä oikeaan suuntaan

Hyvinvointialue päätti ja toteutti viime vuonna isoja säästötoimia, mutta osa tuloksista näkyy vasta myöhemmin.

Lapin hyvinvointialueen toinen varsinainen toimintavuosi oli alijäämäinen. Talouden suunta on kuitenkin oikea, sillä tulos on hieman parempi kuin ensimmäisenä vuonna. Vuonna 2023 alijäämää kertyi noin 90 miljoonaa ja viime vuonna 87 miljoonaa.

Viime vuonna toimintakulut olivat noin 1,1 miljardia. Valtionrahoitus oli noin 920 miljoonaa ja toimintatuotot noin 150 miljoonaa. Lapin aluehallitus hyväksyi viime vuoden tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen keskiviikon kokouksessaan.

Hyvinvointialue laati keväällä talouden sopeuttamishojelman ja toimeenpani useita säästötoimia. Kaikkiaan tavoitteena olivat 98 miljoonan euron säästöt, joista 47 miljoonaa euroa tavoiteltiin jo viime vuonna. Tavoitteesta toteutui viime vuonna noin 13 miljoonaa. Eniten säästöjä hyvinvointialue sai henkilöstöorganisaatiota keventämällä sekä vuodeosastoverkostoa ja vuodeosastojen toimintaa muuttamalla ja kotisairaaloimintaan panostamalla.

Palvelurakenteen keventäminen toi säästöjä jopa arvioitua enemmän. Hyvinvointialue vähensi esimerkiksi ikääntyneiden ympärivuorokautisia tehostettuja asumispalvelupaikkoja ja panosti sen sijaan muun muassa yhteisölliseen asumiseen ja kotihoitoon. Ennaltaehkäisevään työhön panostaminen ja raskaimmista palveluista säästäminen on pitkäjänteistä työtä, jonka säästövaikutukset esimerkiksi mielenterveys- ja lastensuojelutyössä näkyvät vasta myöhemmin.

Palveluverkon keventämistä koskevat päätökset viivästyivät. Keväällä tehdyt päätökset täytyi valmistella ja päättää uudestaan loppuvuodesta, sillä valmisteluun oli osallistunut esteellisiä luottamushenkilöitä. Hyvinvointialue jatkaa säästötoimien toteuttamista tänä vuonna, ja osa tuloksista näkyy vasta ensi vuoden taloudessa. Palveluverkkomuutosten säästövaikutukset ovat noin 20 miljoonaa euroa vuosittain.

Talouden suunnittelu on ollut edelleen todella vaikeaa. Sopeuttamistoimien oli tarkoitus pienentää viime vuoden talousarviossa arvioitua alijäämää, mutta sopeuttamisesta huolimatta alijäämää kertyikin vajaa kaksi miljoonaa alkuperäistä arviota enemmän.

Siirtymätasaus ja henkilöstön eläköityminen vaativat muutoksia jatkossakin

Tänä vuonna talouden sopeuttamistoimista odotetaan kaikkiaan noin 32 miljoonan euron säästöjä. Hyvinvointialueen talousarvio vuodelle 2025 on ensimmäistä kertaa vuositason tasapainossa, eli rahoitus riittää kattamaan toiminnan kulut. Talousarvion saaminen tasapainoon on ollut iso ponnistus. Uutta alijäämää ei kerry, mutta aikaisempien vuosien alijäämien kattamiseen tulos ei vielä riitä.

Noin 60 prosenttia Lapin hyvinvointialueen alijäämästä johtuu niin sanotusta siirtymätasauksesta. Hyvinvointialueen valtionrahoitusta leikataan, sillä Lapin kunnat ovat käyttäneet sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluihin vähemmän rahaa kuin hyvinvointialueen laskennallinen rahoituspohja

edellyttäisi. Osa kunnista on järjestänyt palvelunsa kustannustehokkaasti, mutta osa on hoitanut lakisääteisiä tehtäviä puutteellisesti.

Lapin aluevaltuusto on päättänyt, että hyvinvointialue kattaa valtion asettamaan määräaikaan eli vuoteen 2026 mennessä ne alijäämät, jotka johtuvat muusta kuin siirtymätasauksesta. Kaikkien alijäämien kattaminen vaatisi sellaisia sopeuttamistoimia, jotka vaarantaisivat riittävien sosiaali-, terveys- ja pelastustoimien järjestämisen.

Suurin osa hyvinvointialueista on päätymässä tilanteeseen, jossa ne joutuvat rikkomaan lakisääteistä alijäämän kattamisvelvollisuutta lakisääteisen palvelujen järjestämistä toteuttamiseksi tai päinvastoin.

-Näin ei pitäisi oikeusvaltiossa olla, hyvinvointialuejohtaja Jari Jokela toteaa tilinpäätöksen katsauksessaan.

Muutospaineita luovat liian pienen rahoituksen lisäksi myös väestön ikääntymisestä johtuva palvelutarpeen kasvu sekä edessä oleva työvoimapula. Laskelmien mukaan yli 1200 Lapin hyvinvointialueen työntekijää jää eläkkeelle vuoteen 2028 mennessä.

Aluehallitus esittää sosiaali- ja terveyspalvelujen lautakunnan perustamista

Lapin aluehallitus esittää aluevaltuustolle muutoksia hyvinvointialueen poliittiseen organisaatioon. Aluehallitus esittää, että hyvinvointialue luopuisi osallisuus- ja asiakkuuslautakunnasta ja hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunnasta. Tilalle hyvinvointialue perustaisi sosiaali- ja terveyspalvelujen lautakunnan, tulevaisuuden ja ennakkoinnin yhteistyöelimen sekä aluehallituksen alaisen konserni- ja tilajaoston.

Aluehallitus esittää, että vasta uusi aluevaltuusto päättäisi uuden tulevaisuus- ja ennakkointitoimielimen toiminnasta. Mahdollisen järjestöneuvottelukunnan tai -neuvoston perustaminen valmisteltaisiin aluevaltuuston käsiteltäväksi tämän vuoden aikana.

Muita päätöksiä

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto hyväksyisi muutoksia hallintosääntöön. Muutokset liittyvät enimmäkseen luottamushenkilöorganisaation muutoksiin. Lisäksi nuorisovaltuustolle sekä vammais- ja vanhusneuvostoille esitetään valtuustoaloitteen tapaista aloiteoikeutta.

Hyväksyttiin aluehallintoviraston pyytämä selvitys, joka koskee muistutusten käsittelyä Lapin hyvinvointialueella.

Päätettiin käynnistää kuntouttavan työtoiminnan, sosiaalisen kuntoutuksen ja vammaisten henkilöiden työtoimintaa koskeva kilpailutus. Varsinainen sopimuskausi olisi vuoden 2027 loppuun, ja hankinnan kokonaisarvo olisi arviolta noin 7,5 miljoonaa euroa.

Hyväksyttiin muutoksia asiakasmaksuihin liittyviin toimivalta-asioihin.

Hylättiin oikaisuvaatimus, joka koski aluehallituksen aiemmin tekemää tehtäväkohtaiseen palkkaan liittyvää päätöstä.

Hylättiin oikaisuvaatimus, joka koski ICT-suunnittelijan valintaa.

Merkittiin tiedoksi valtioneuvoston päätös hyvinvointialueneuvottelukunnan asettamisesta. Lapin hyvinvointialueen edustaja on hyvinvointialuejohtaja Jari Jokela ja varajäsen terveysjohtaja Miia Palo.

Merkittiin tiedoksi sosiaali- ja terveysministeriön aloite hyvinvointialueiden yhteistyösopimusten muuttamiseksi. Suomessa on viisi hyvinvointialueiden yhteistyöaluetta eli YTA-alueita. Kaikkien YTA-alueiden yhteistyösopimukset eivät ole nykyään lainsäädännön edellyttämällä tasolla.

Esitetään aluevaltuustolle, että aluevaltuusto hyväksyy muutoksia tämän vuoden talousarvioon. Muutokset ovat lähinnä organisaatiomuutoksiin liittyviä teknisiä korjauksia eivätkä vaikuta toimintakatteeseen.

Päätettiin ottaa käyttöön mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalvelujen ostamista koskevien sopimusten optiokausia.

Päätettiin käynnistää tekstiilihuoltopalvelujen kilpailutus lounaisella palvelualueella. Hankinta on arvoltaan noin 6,7 miljoonaa euroa.

Lisätietoja medialle

aluehallituksen puheenjohtaja Tapani Melaluoto, tapani.melaluoto@lapha.fi, 040 841 0311
hyvinvointialuejohtaja Jari Jokela, jari.jokela@lapha.fi, 040 5323 998

Riitta Muhonen
viestintäjohtaja
viestintäpalvelut
Lapin hyvinvointialue
040 524 5270
riitta.muhonen@lapha.fi
lapha.fi